

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Adam Bodnar

Warszawa, 30/07/2019

VII.510.118.2019.PKR

Pan
Piotr Schab
Rzecznik Dyscyplinarny
Sędziów Sądów Powszechnych

Krajowa Rada Sądownictwa
ul. Rakowiecka 30
02-528 Warszawa

Wielce Szanowny Panie Rzeczniku,

na podstawie informacji prasowych¹ Rzecznik Praw Obywatelskich podjął z własnej inicjatywy (art. 9 pkt 3 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich – Dz. U. z 2018 r. poz. 2179 ze zm.; dalej: ustawa o Rzeczniku) sprawę dotyczącą zapowiedzi przeniesienia sędziego Sądu Rejonowego dla Warszawy - Śródmieścia w Warszawie Pana Łukasza Bilińskiego do Wydziału Rodzinnego i Nieletnich. Obecnie Rzecznik powziął informację, że sędzia Ł. Biliński w związku ze swoimi wypowiedziami na powyższy temat został wezwany przez Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych do stawienia się w charakterze świadka w Biurze Rzecznika Dyscyplinarnego Sędziów Sądów Powszechnych.

Praktyka zwywania sędziów przez Pana Rzecznika w charakterze świadków w związku z ich publicznymi wypowiedziami była już przedmiotem wystąpień Rzecznika Praw Obywatelskich. Niemniej jednak, pozwolę sobie przypomnieć Panu Rzecznikowi, iż praktyka ta rodzi poważne wątpliwości co do prawidłowości prowadzonego w tym zakresie postępowania. W związku z powyższym, pozwalam sobie ponownie, w kontekście sprawy sędziego Ł. Bilińskiego, zwrócić Panu Rzecznikowi uwagę na następujące kwestie.

¹ M. Gałczyńska. *Sędzia wbrew woli przeniesiony do innego wydziału. Twierdzi, że chodzi o wyroki ws. Obywateli RP*, <https://wiadomosci.onet.pl/tylko-w-onecie/sedzia-wbrew-woli-przeniesiony-do-innego-wydzialu-twierdzi-ze-chodzi-o-wyroki-ws/z3hvf4d>, data ostatniego dostępu: 5.07.2019 r.

Zgodnie z aktualnym brzmieniem art. 114 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. z 2019 r., poz. 52 ze zm.; dalej: P.u.s.p.), rzecznik dyscyplinarny podejmuje czynności wyjaśniające na żądanie Ministra Sprawiedliwości, prezesa sądu apelacyjnego lub prezesa sądu okręgowego, kolegium sądu apelacyjnego lub kolegium sądu okręgowego, Krajowej Rady Sądownictwa, a także z własnej inicjatywy, po wstępnym ustaleniu okoliczności koniecznych dla stwierdzenia znamion przewinienia dyscyplinarnego. Czynności wyjaśniające powinny być przeprowadzone w terminie trzydziestu dni od dnia podjęcia pierwszej czynności przez rzecznika dyscyplinarnego.. Niezłożenie oświadczenia przez sędziego nie wstrzymuje dalszego biegu postępowania (art. 114 § 2 P.u.s.p.).

Z aktualnego brzmienia art. 114 P.u.s.p. nie wynika kompetencja rzecznika dyscyplinarnego do przesłuchiwania w charakterze świadka sędziów w ramach czynności wyjaśniających. Czynności wyjaśniające nie mogą przerodzić się zatem w czynności procesowe, takie jak np. przesłuchanie świadków. Kompetencji takiej nie można uzasadnić tym, że w sprawach nieuregulowanych stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu postępowania karnego (art. 128 P.u.s.p.). Czynności wyjaśniające nie odpowiadają bowiem treściowo czynnościom dyscyplinarnym, które miały szerszy zakres, tj. obejmowały wszelkie czynności podejmowane przez rzecznika dyscyplinarnego w ramach regulowanego Prawem o ustroju sądów powszechnych postępowania dyscyplinarnego, a więc czynności zarówno procesowe, jak też czynności pozaprocessowe. Przedmiotem czynności wyjaśniających jest natomiast wyłącznie potwierdzenie informacji o ewentualnym popełnieniu deliktu dyscyplinarnego, służą one więc wyłącznie temu, aby zapobiec podejmowaniu zbędnych postępowań dyscyplinarnych.

W związku z tym, że swej istoty czynności wyjaśniające nie mogą przerodzić się w czynności procesowe, takie jak np. przesłuchanie świadków. Odpowiednie stosowanie z mocy art. 128 P.u.s.p. do czynności wyjaśniających (a nie jak poprzednio czynności dyscyplinarnych) przepisów k. p. k. oznacza zaś przede wszystkim odpowiednie stosowanie w tym zakresie art. 307 k. p. k. regulującego postępowanie sprawdzające. Oznacza to, że w postępowaniu wyjaśniającym nie przeprowadza się czynności wymagających spisania protokołu (art. 307 § 2 k. p. k.). W charakterze świadka może zostać natomiast przesłuchana wyłącznie osoba zgłaszająca delikt dyscyplinarny (art. 307 § 3 k. p. k.).

W ocenie Rzecznika Praw Obywatelskich, podejmowane przez Pana Rzecznika czynności polegające na wzywaniu sędziów w charakterze świadków w związku z ich wypowiedziami medialnymi, mogą prowadzić do wywołania wśród sędziów tzw. „efektu mrożącego”, polegającego na zniechęceniu sędziów do udziału w przyszłości w jakiegokolwiek debacie publicznej na temat reform ustawodawczych dotyczących sądownictwa i bardziej ogólnie - problemów związanych ze zmianami kadrowymi i z zapewnieniem niezależności sądów .

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy o Rzeczniku Praw Obywatelskich, zwracam się do Pana z prośbą o przedstawienie wyjaśnień, na jakiej podstawie wezwał Pan sędziego Łukasza Bilińskiego w charakterze świadka w związku z jego wypowiedziami w mediach oraz jakie przesłanki przemawiały za tym wezwaniem. Proszę również o informację na czyj wniosek podjęte zostały czynności wyjaśniające w przedmiotowej sprawie.

Łączę wyrazy szacunku,

Adam Bodnar